

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Geteres reꝝ scriptores parcissime de Germania locuti sunt. ac si ea natio extra orbem iāceret & somniantes qđammodo res germanicas attigerūt. namq; si legamus vetusta tēpora inueniem⁹ germanos olim ritu vixisse barbaro. vestibus v̄lus laceris. venationi tīm & agroꝝ culture dedisse operas. feroceſ quidē hoies & belli appetentes. sed argenti proſus inopes. quibus quippe nec vini v̄lus erat. Ipag; germania intra mare & danubiū. rurſusq; intra rhēnū & albiū p̄tinebat. nūc vō q̄tu transgressi sunt suos limites nō ignorat. nā plus fere est qđ nacti sunt in gallia. rhecia. norico. vindelico atq; in ipſa scithia seu sarmatia qđ qđ intus habuerunt. Quid memorem⁹ nobilissimas v̄bes ſplē didiſſimāſq; ditiſſima templa. opulentissimos principes ac platos. certe nō videmus. puincia esse que apud tatis omnibus germania supet. q; si resurget aliquis illoꝝ theutonū qui tpe iulij cesaris vixit germania p̄ agraret vt ario iust⁹ pfecto diceret nō esse eā terrā quā olim viderat negaretq; suā esse patriā. cū vinearꝝ & arborꝝ fructiferaz cōſitoes vſtitus hoim. v̄banitatē ciuiū. ſplendoreſ v̄biū. tantāq; nitidā polotiā apud ger manos cōtueret. Ceterū hāc mutationē quis fecit nisi religio xp̄i. Cultus quippe xp̄iane religionis a germanis omnē barbariē expulit atq; ita expoliuit vt iā greci ip̄i barbari. Germani aut recte latini appellari mereant. Hinc igif noua cōſideranti seu vetera mente repetenti nulla peritior. nulla ardētior (inter omnes nati ones quas bello ydoneas iudicant) germanica videtur. Germanis em̄ equi arma & pecūne sunt. & vbi tot clariſſimi principes. tot generosi p̄ceres. tot fortissimi equites. tot potetes ciuitates. tot diuitie. tot auri. tot argenti tot ferri munere. vbi tanta populi multitudo. tanta iumentus. tantū animi. tantū robor. Cū deinde germanie fines vt veteres tradunt ab oriente vicella fluuius & vngare limes fuere. ab occidente rhēnus. a meridie danubi⁹. a septentrione oceanus & mare balthēū quod prutenicū vocare possumus. nunc q̄tum extra hos terminos poffideant ip̄i videmus. Germani em̄ angliā pulsis brittanis occuparūt. belgaꝝ helvitorūq; fines electis gallis obtinuerūt. rhetiā & noriciā inuaserunt & vſq; in ytaliā pedē extenderūt. Germani qđ bulmigeros qui nūc pruteni vocant ex manib⁹ infidelū detraherut. Soli ex alienis in germanico solo bohemī ſedent potentissimi & nobilissimi populi. ſed & illi germanico impio parere ſe aiūt. regēq; habent principali orē ex regni electoribus. Magni igif bellicos ac fortissimi deoꝝ accepti germani ſunt. qui b⁹ adeo fines exten diſſe licuit. & ſup om̄es mortales romane potentie datū ſuit obſiſte. Nā terraꝝ ille calcator oīm & orbī domitor iulius caesar q̄uis ſubactis gallis ſepe rhēnū trāſiuerit resq; maximas in germania gesserit. bellico ſam tñ & asperā ſueuorꝝ gente dimiſit indomitā. Augustus octauian⁹ cui & parthorū & indorū reges mune ra miſerunt. q; vn⁹ oīm romanorū fortunatissim⁹ credit⁹ eſt. Ille inquā felicissim⁹ imperator nullubivnq; niſi apud germanos ſuccubuit. nā lollianā & varrianā cladē in germania ppeſſus eſt. Lollianā maioris infamie qđ detrimeni. varrianā pene exiciale tribus legionibus cū duce legatis & auxilijs oīb⁹ cefis longū eſſet re cenſere quos intulerūt rei publice moleſtas germani. qui & ſi romanorū fortūe aliqñ cefſerunt. poſtea tñ & ipſi de romanis. de gallis. de hispanis. de hungarīs. deq; alijs diuersis gentibus ſepenumero triūpharunt. Nec romani cū rerū potirent res magnas ſine germanis auxiliantib⁹ pegerūt. quorū tanta in bello virtus tanta in domo fides; ſuit vt cesarei corporis custos cohors ex germanis potiſſime legeref. Scimus qđ Gotfri dum qui fuit lotharingie dux cum ſolis transrhenanis theutonibus & aliquibus gallicis. paucis italis hungaria pcuſiſſe. greciā penetratiſſe. hellō ſpontū trāſiſſe. asiā pmeaſſe. iherosolimā ex potestate infidelū vendi caſſe. victis ac pſtratis omnibus que occurreret in medio gentibus. q̄uis & turci & ſarraceni numerosi reſiſtere conarent. in eius exercitu ducenta milia pugnatorū fuſſe tradūt. atq; multo maiores copias ſola Germania cogere potest. Nā & impante conrado cū Eugen⁹ tercius romanus pōtifer xp̄ionos excitaret. p tutela terre ſancte quā ſarraceni euertere conabant. Pruteni cū ceteris vltoribus ydola colebat ac crebris excursionibus nūc ſaxonā aut alios vicinos xp̄i cultores infestabāt. Conradus aut dimiſis ſaxonib⁹ aut ceteris viciniſ qui domi cū prutenis ac reliquiſ barbariſ decertarent ip̄e cū rhenenib⁹ ſueuis. franconi⁹ bus. bayaris iherosolimā penetravit. Poftrēmo q̄longa & lata ſit germanica natio. q̄religiosa. q̄verax. q̄iusta q̄promiſſi tenax q̄populosa q̄diuſes. q̄ta illi nobilitas. q̄fortis & experta militia. q̄tus eccliarū ornatus. q̄nta gloria cleri. q̄nta principi magnificētia. q̄ntus ſplendor v̄biū. que celi facies. q̄ terre vber tas. cū prouinciā dec⁹ cū principe ſit cōmune magis admirari q̄ recenſere valemus. Cū igif hoꝝ op̄ historiarꝝ ex officina nūrnbērgē prodeat que v̄bs inclita in medio ferme germanie ſita eſt ppaucā de germania in calce libri abſoluemus pmittendo historiā. Enee pī ſcdi romani pontificis rerum vbiꝝ geſtarꝝ in europa ſub friderico tercio romanorꝝ impatore. Is em̄ etſi natione ſenensis ſit ſe tñ germanū fateſ cū de ſe ſcribat. Sed cū nos iā annis ſupra. xxiiij. germania incoluerimus nō reputam⁹ extrane⁹ exiſtimare debere. Cumq; impatori ip̄iq; nationi longo tpe ſumma fide magnis laboribus ſeruierim⁹ & nūc ad cardinalatū recepti ea curemuſ que nationis ip̄ius honori atq; utilitati cōducant. & ita proſus agam⁹ vt natione poti⁹ germani q̄ itali putemur. verū cu antiquiora illa tpa ſub obſcurā ambiguitatē pbeant ſcribētib⁹ & temporꝝ deſcriptio haud facilis cognitu. q̄nq; detrahit legentib⁹ fidē. Multa qđ de his inter veteres diſcordia. quā inde noſci arbitramur. quia nec montū nec fluminū nec gentiū noīa pſeueraſ. & puinciaꝝ regnorūq; termini multam varietatē accipiunt. A Strabone qui ſub tiberio caſare vixit vſq; ad ptolemeū alexandrinū qui p tpa antoni pī ſitum orbis deſcripsit. haud equidē magnū tps eſt & tñ tanta noīm variatio interceſſit vt paucifſimos po pulos ex his noīari videam⁹ apud vñū quos noīauerit alter. Ideo Ephor⁹ quippe cymeus Socratis diſcipul⁹ a ſuo tpe narrandi exordiū cepit. Calistenes ac Theopomp⁹ quos eadē tulit etas priſca illa minime at tigerunt qui tñ omnes historici munere laude ſempiterna celebrati ſunt. qua mot⁹ re eloquentiſſim⁹ Eneas omiſſis priorꝝ geſtiſ in quib⁹ ſcriptores nōnūq; diſſentient ad recentiores historias ſe cōtulit. Que igitur in germania ſub ſuo euo geſta ſunt memoratu digna & in ceteri regionib⁹ europa in iſto opere vario & egregio dum in cardinalat⁹ ocio viheret accurrate deſcripsit. historiā igitur eihs deinceps in primis perlustrabitur.